

SVEČARSKA IN MEDIČARSKA DELAVNICA JAKOBA KRBAVČIČA IZ LJUBLJANE - OBOGATITEV ZBIRK SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA

Andrej Dular

383

IZVLEČEK

V januarju 1996 je Slovenski etnografski muzej za svoje zbirke pridobil bogato gradivo iz svečarske in medičarske delavnice mojstra Jakoba Krbavčiča iz Ljubljane. Avtor v svojem prispevku prikaže Krbavčičevo življenjsko pot, obenem pa na kratko predstavi pridobljeno gradivo.

ABSTRACT

In January 1996 the Slovene Ethnographic Museum acquired for its collections the rich material from the candle and pastry workshop of master Jakob Krbavčič from Ljubljana. The article introduces us to Krbavčič's professional career and briefly presents the acquired material.

Od začetka januarja 1996 je Slovenski etnografski muzej v Ljubljani bogatejši za zbirko predmetov iz svečarske in medičarske delavnice ter trgovine ljubljanskega obrtnika Jakoba Krbavčiča. Delavniško in trgovinsko pohištvo, delovne priprave in orodja, polizdelki in izdelki, poleg tega pa še recepture za svečarske, medičarske in slaščičarske izdelke ter nekaj arhivskih dokumentov - to je na kratko material, ki ga je muzej pridobil od dediča in lastnika Andreja Krbavčiča. S tem ko so ti predmeti prišli v muzej, je dejansko prenehala svečarsko - medičarska obrt v hiši št. 59 na Sv. Petra cesti (današnji Trubarjevi ulici št. 55) v Ljubljani, ki jo je po svojem očetu nasledil in opravljal Andrej Krbavčič vse do konca leta 1995.

Današnja Krbavčičeva hiša na Trubarjevi ulici v Ljubljani je v preteklosti večkrat menjala lastnike. Za obrt je postala hiša zanimiva sredi 18. stoletja, ko je prišla v last družine Plehan.¹ Plehani so bili znana ljubljanska kožarska in čevljarska družina, ki se je od druge polovice 19. stoletja naprej začela ukvarjati s svečarstvom in medičarstvom. Njihovo ime se je v zavesti Ljubljančanov ohranilo vse do druge svetovne vojne. S Plehanovo vdovo se je (verjetno v začetku 20. stol.) poročil svečarski in medičarski mojster Rajko Petschnig (Pečnik)², h kateremu je decembra 1920 prišel Jakob Krbavčič (rojen

¹ Popis lastnikov hiše št. 59 na Sv. Petra cesti v Ljubljani. (Dokument hrani Mestni arhiv Ljubljana).

² O Pečnikovi poroki s Plehanovo vdovo (ta je menda umrla leta 1919) govori Krbavčič v svojih rokopisnih spominih, ki jih hrani njegov sin Aleš Krbavčič. Rajko Pečnik je kot lastnik hiše na Sv. Petra cesti 59 v knjigi lastnikov hiš vpisan šele leta 1928, vendar je na enem od računov za nabavljeni material pri dunajskem podjetju iz leta 1909 mogoče razbrati, da je bil takrat Pečnik že lastnik hiše št. 59 na Sv. Petra cesti.

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA
Mestno načelstvo v Ljubljani

No. 20152/31-3
odd. II/1.

Obrtni list

Gospod Krbavčič Jakob,
rojen l. 1904 v (na) Puxetu,
srez Kopra, pristojen v (na) _____
Ljubljana, srez Ljubljana,
ima pravico izvrševati:

~~prosti~~ — rokodelski

obrt

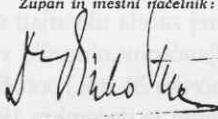
_____ svečarski in medicarski _____

s stajališčem v Ljubljani, Lj. Petra cesta št. 59.

Ta obrt — je vpisan v obrtnem imeniku II/3 del,
pod zap. štev. 91/1931.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1931.

Župan in mestni načelnik:

1907) iz Buzeta v Istri. Krbavčič je izhajal iz številčno močne družine, katere člani so se morali zaradi revščine razseliti po svetu. Mladi Jakob Krbavčič se je s starejšim bratom odpravil v Ljubljano, kjer se je hotel izučiti za mehanika. Ker pa ni našel mojstra, ki bi ga izučil te obrti, je našel priložnost za svoj poklic pri svečarju in medičarju Pečniku, ki ga je tudi sprejel pod streho. Pri njem je Krbavčič do svojega petnajstega leta starosti pomagal pri vsakdanjih hišnih opravilih. Kuril je peči pod kotli za vosek, pospravljaj po delavnici in pomagal mojstru prevažati izdelke v Dobrovo pri Ljubljani, kjer je imel Pečnik svoj prodajni prostor (štant). S 1. januarjem 1922 je petnajstletni Jakob Krbavčič nastopil vajeniško dobo, ki je trajala do 1. januarja 1925.³ Hkrati je na Vrtači v Ljubljani obiskoval občo obrtno nadaljevalno šolo, jo januarja 1925 končal s prav dobrim uspehom⁴ in 21. januarja istega leta naredil tudi pomočniški izpit. Slaščičarska in medičarska zadruga v Ljubljani mu je tako 21. januarja 1925 podelila učno pismo, s katerim ga je imenovala za pomočnika.⁵ Krbavčič je nato pri Pečniku delal kot pomočnik in mojstru, kateremu je umrla žena in ni imel bližnjih sorodnikov, v zadnjih letih njegovega življenja vsestransko pomagal.

385

Mojster Rajko Pečnik je umrl okoli leta 1930. Krbavčiču je zapustil vse obrtniško orodje in inventar; hišo pa je moral slednji odkupiti in kupnino 75.000 din plačati daljnjim Pečnikovim sorodnikom na Dunaju.⁶

Po mojstrove smrti je Krbavčič zaprosil mestno županstvo v Ljubljani za obrtno dovoljenje v delavnici na Sv. Petra cesti št. 59 in ga 17. septembra 1931 tudi dobil.⁷ Tako je delo v delavnici lahko teklo neprekinjeno naprej. Zaposlil je tudi pomočnika in vzel v uk vajenca, saj je bilo v delavnici čedalje več dela. Po končani zapuščinski razpravi je Pečnikovo imetje tudi formalno prešlo v Krbavčičeve roke. Kot dober poslovnež je novi lastnik obdržal staro hišno ime Plehan, saj ga je v nazivu svojega obrata - Medičarna in

Pisemski papir z natisnjeno "glavo" - imenom tvrdke Jakoba Krbavčiča iz 30-tih let. ♦ Business paper with printed head - the name of the company of Jakob Krbavčič, dating from the thirties.

♦ Le papier à lettres avec l'en-tête imprimée de l'entreprise de Jakob Krbavčič dans les années trente.

³ Učna pogodba med mojstrom Rajkom Pečnikom in vajencem Jakobom Krbavčičem, sklenjena 30. januarja 1922 pri Zadrugi slaščičarjev, medičarjev in izdelovalcev kandit v Ljubljani. (Arhiv SEM).

⁴ Odhodno izpričevalo Obče obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani - Vrtača z dne 8. januarja 1925. (Arhiv SEM).

⁵ Učno pismo Jakoba Krbavčiča, izdano 21. januarja 1925. (Arhiv SEM).

⁶ Rokopisni spomini Jakoba Krbavčiča. (Original hrani sin Aleš Krbavčič iz Ljubljane).

⁷ Dopis Mestnega načelstva Ljubljana Jakobu Krbavčiču 17. septembra 1931. Obrtni list, ki ga je izdalo Mestno načelstvo v Ljubljani, je datiran 17. septembra 1931. (Arhiv SEM).

SVEČARNA IN MEDIČARNA »PLEHAN«
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠT. 59
TELEFON 4895

Pisemska ovojnica Jakoba Krbavčiča, svečarskega in medičarskega mojstra iz Ljubljane. V nazivu firme je ohranjeno ime prejšnjega lastnika hiše - svečarja in medičarja Plehana. ♦ The business envelope of Jakob Krbavčič, Master Chandler and Pastry Maker from Ljubljana. The company's name preserves the name of the business' former owner - chandler and pastry maker Plehan. ♦ L'enveloppe et l'en-tête de Jakob Krbavčič, maître chandelier-pâtissier de Ljubljana. Dans le nom de l'entreprise on retrouve le nom de l'ancien propriétaire de la maison - le chandelier-pâtissier Plehan.

mozej 140 sv. petra ceste
1- 216 216 216 216
1- 85 85 85 85
1- 7 7 7 7
1- 3 3 3 3
+ 565 565 565 565

Datum pošnega žiga *14 286*

Dovoljujem si Vas obvestiti, da Vas bodem prihodnji mesec obiskal z kolekcijo mojih nagrobnih sveč.
 Prosim, da mi ohranite naročilo, ter Vas zagotavljam, da Vas bodem tudi to leto vsestransko zadovoljil.
 Z odličnim spoštovanjem

»PLEHAN«
SVEČARNA J. KRBAVČIČ
LJUBLJANA, SV. PETRA C 59

275 275 275 275

Dopisnica Jakoba Krbavčiča, s katero je naznanjal obisk pri svojih odjemalcih. ♦ Jakob Krbavčič's postcard announcing his imminent visit to this buyers. ♦ Une carte de Jakob Krbavčič par laquelle il annonçait sa visite au client.

Plehan rezine.

1 kg sladkorja
 25 jajnjakov
 1/4 kg medu
 1/4 - - marmelade
 1 kg orehov, ali mandeljev
 1 - - drobtin
 1 l vode
 limonove lupine suhe, vanilini, 1 kg moke,
 22 pol wafeljev (hostije), 20 dkg kutinovega
 sira, 30 dkg kandiranega sladkorja.
 (Zdelati 6 kg „Plehan rezin“ - stane 1 mi 100. -)

Lahki keksi

1/4 l vode, 2 kg sladk. sipe ali sladk.
 moke (hladno stopiti) jajčno barvo, vaniljo,
 soda in salakali, 10 dkg medu 10 dkg
 masla; zamesati z moko (Čakoj pesi.)

Recepta za Plehanove rezine in lahke kekse iz zvezka receptov Jakoba Krbavčiča iz leta 1935. ♦
 Recipe for Plehan slices and light biscuits in Jakob Krbavčič's book of recipes, dating from 1935.

♦ Deux recettes pour des gâteaux de Plehan et pour des biscuits légers prises dans le cahier de recettes de Jakob Krbavčič en 1935.

svečarna "Plehan", (ustanovljena leta 1864) - uporabljal vse do druge svetovne vojne.⁸

Krbavčič je ohranjal tudi izbor izdelkov svojega predhodnika. Delal je sveče različnih vrst (cerkvene, nagrobne, okrašene s podobami in cveticami, voščene zvitke), lect (konjičke, punčke, srčke, urice, košarice, zvezdice itd.), medenjake raznih oblik in kakovosti, medene štruklje in medene hlebčke, fine medene piškote. Poleg tega je izdeloval

⁸ Tiskan cenik svečarskih in medicarskih izdelkov Jakoba Krbavčiča iz tridesetih let 20. stoletja; korespondenčni pisemski papir s tiskano glavo trdke Jakoba Krbavčiča, prav tako iz tridesetih let 20. stoletja. (Arhiv SEM).

Krbavčičeva hiša na Trubarjevi ulici v Ljubljani. (Foto A. Krbavčič, 1976) ♦ Krbavčič's house in Trubar Street in Ljubljana (Photo A. Krbavčič, 1976) ♦ La maison de Krbavčič à Trubarjeva ulica à Ljubljana. (Photo de A. Krbavčič, 1976).

različne slaščice: šampanjske piškote, sladkorne piškote, domače piškote, kokosove, čokoladne, vanilijeve, malinove, medene in limonine bonbone ter melisnice. Prodajal pa je še navaden čebelji vosek ter beljen vosek v luskah, sladoled in medico.⁹ Te izdelke je prodajal tudi v lastni trgovini, ki jo je imel poleg delavnice.

Med drugo svetovno vojno je delo v svečarski in medičarski delavnici in v trgovini zaradi vojnih razmer večkrat zastalo. Krbavčič je od leta 1941 sodeloval z Osvobodilno fronto; bil je terenski aktivist na Taboru, v njegovi hiši je bila partizanska javka in skrivališče orožja. Prvič so ga zaprli Italijani, leta 1944 pa še Nemci, vendar se mu je posrečilo izogniti koncentracijskemu taborišču.¹⁰

Po drugi svetovni vojni je Mestni narodni odbor v Ljubljani marca 1947 Krbavčiču ponovno potrdil njegovo obrtno dovoljenje.¹¹ Vendar se je že maja 1948 odločil, da bo 15. junija 1948 prenehal z obrtjo.¹² Od leta 1948 do 1951 je bil zaposlen kot upravnik ljubljanske kavarne Petriček, nekaj časa pa je bil tudi predsednik mestne zveze gostincev. Hkrati se je doma po malem še ukvarjal s svečarstvom in medičarstvom.

Z odločbo Glavne uprave za lokalno industrijo in obrt je postal s 1. avgustom 1951 državni obrtni mojster medičarske in voskarske stroke.¹³ Svojo delavnico in trgovino z

⁹ Cenik izdelkov medičarja in svečarja Jakoba Krbavčiča iz tridesetih let 20. stoletja. (Arhiv SEM).

¹⁰ Po očetovih spominih povedal sin Andrej Krbavčič.

¹¹ Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte z dne 28. marca 1947. (Arhiv SEM).

¹² Odločba Mestnega ljudskega odbora za glavno mesto Ljubljana, izdana 2. julija 1948. (Arhiv SEM).

¹³ Odločba Sekretariata izvršnega sveta za industrijo in obrt v Ljubljani, izdana 2.7.1957; (Odločba za priznanje delovne dobe za določitev pokojnine). (Arhiv SEM).

Jakob Krbavčič izdeluje sveče. (Foto A. Krbavčič, 1976) ♦ Jakob Krbavčič making candles. (Photo A. Krbavčič, 1976) ♦ Jakob Krbavčič fabriquait des bougies. (Photo de A. Krbavčič, 1976).

vsemi delovnimi pripomočki in pohištvom je prepustil novo nastalemu državnemu obrtnemu obratu.¹⁴ V njem je postal upravnik z mesečno plačo 11.000 din.¹⁵ Novi obrat z imenom "Medičarstvo in voskarstvo, državni obrtni mojster Krbavčič Jakob, Ljubljana" je z nekaj zaposlenimi (v tem podjetju ni bilo vajencev) izdeloval medenjake, lect in druge medicarske izdelke. Poleg tega so tu izdelovali še vse vrste sveč, livarsko voščeno vrstico po lastnem receptu, voske za zobozdravstvo in drugo.

Krbavčič je delal v državnem obratu, ki je bil v njegovi hiši, vse do leta 1957, ko se je upokojil. Kljub upokojitvi je še vedno redno delal, in sicer do leta 1964, ko je šlo podjetje v stečaj. Od Mestnega ljudskega odbora Ljubljana je nato za majhno ceno odkupil (svojo) delavniško in trgovinsko opremo in delovna orodja in ponovno zaprosil za obrtno dovoljenje v svoji delavnici. Tega je dobil sredi decembra 1964¹⁶ in od takrat naprej v delavnici delal sam, brez vajencev in pomočnikov. Sprva je izdeloval svečarske in tudi medicarske izdelke. Kmalu pa je zaradi strožjih higienskih predpisov, ki so začeli veljati za izdelovanje medicarskih izdelkov, moral medicarstvo opustiti. Dovoljenja, da bi si obnovil hišo in posodobil delavnico, pa tudi ni dobil, ker so njegovo hišo zaradi novih mestnih zazidalnih načrtov nameravali porušiti. Krbavčič je odtlej medicarske izdelke, zlasti okrasne izdelke iz lecta, delal v glavnem "na črno". Leta 1990 so se tudi ti prostorski

¹⁴ Odločbo o ustanovitvi državnega obrtnega obrata "Medičarstvo in voskarstvo" je izdal 21. septembra 1951 Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane. (Arhiv SEM).

¹⁵ Pogodba, sklenjena 30. oktobra 1951 med izvršnim odborom mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljana in Jakobom Krbavčičem, državnim obrtnim mojstrom. (Arhiv SEM).

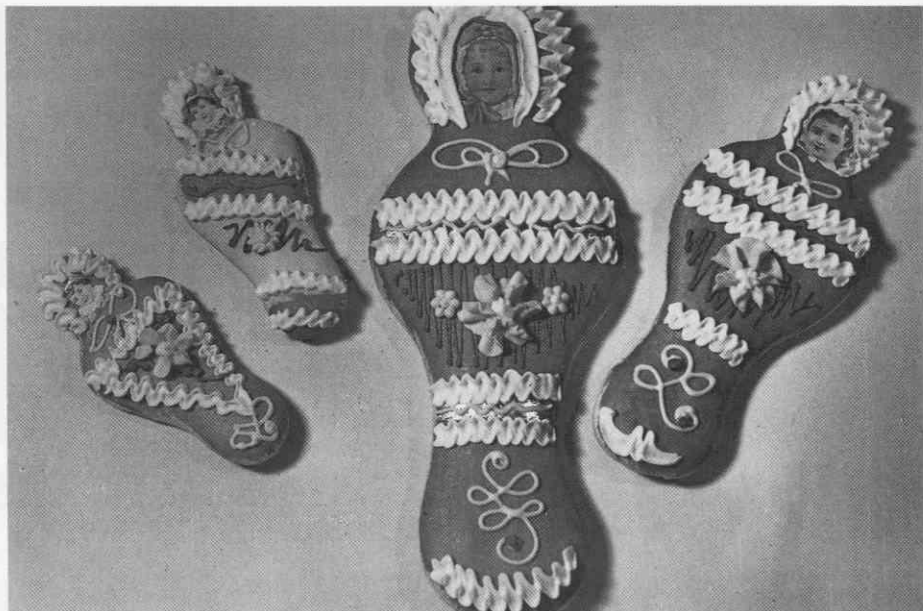
¹⁶ Odločba upravno pravnega oddelka občine Ljubljana - center, izdana 15.12.1964. (Arhiv SEM).

Jakob Krbavčič pripravlja testo za lect. (Foto A. Krbavčič, 1976) ♦ Jakob Krbavčič preparing paste for gingerbread hearts. (Photo A. Krbavčič, 1976) ♦ Jakob Krbavčič faisant la pâte du pain d'épices. (Photo de A. Krbavčič, 1976).

Krašenje lectovega peciva. (Foto A. Krbavčič, 1976) ♦ Decorating gingerbread pastry (Photo A. Krbavčič, 1976) ♦ La décoration des biscuits d'épices. (Photo de A. Krbavčič, 1976).

Lectarski izdelki Krbavčičeve delavnice iz 70-tih let. (Foto A. Krbavčič, 1976) ♦ Gingerbread product of Krbavčič's workshop in the seventies (Photo A. Krbavčič, 1976) ♦ Différents biscuits d'épices faits dans la boutique de Krbavčič dans les années soixante-dix. (Photo de A. Krbavčič, 1976).

načrti spremenili in je bila tako celotna Trubarjeva ulica spomeniškovarstveno zaščitena.

Leta 1968 se je pri njem začel učiti svečarske in medicarske obrti njegov sin Andrej Krbavčič.¹⁷ Tako sta skupaj nadaljevala obrtno tradicijo, zaradi obilice svečarskega dala pa sta čedalje bolj opuščala medicarsko delo.

Jakob Krbavčič je obrt na Trubarjevi ulici odjavil 25. oktobra leta 1976¹⁸ in se preselil v rojstni Buzet v Istri. Njegovo delo pa je kot samostojni obrtnik decembra 1976 prevzel sin Andrej. Ta se je poleg svečarstva, pri katerem je začel uvajati tudi nove tehnološke postopke, in v manjši meri medicarstva (okrasni lect), ki ni več prinašalo pravega zaslužka za preživljanje, začel leta 1991 ukvarjati tudi z reprofotografijo in grafičnim oblikovanjem. Leta 1993 pa je to novo dejavnost opustil.¹⁹

Jakob Krbavčič je zadnja leta življenja preživel v rojstnem kraju. Po malem se je ukvarjal s svečarstvom in svojim mladostnim hobijem - rezbarstvom. Čeprav je bival daleč od Ljubljane, kjer je sicer preživel večino svojega življenja, se je vedno počutil Ljubljančana. Na to mesto so ga vezali številni mladostni spomini in mnoga poznanstva in prijateljstva s takratnimi znanimi Ljubljančani, med katerimi sta bila tudi arhitekta Jožef Plečnik in Edo Mihevc.

¹⁷ Delovna pogodba med Jakobom Krbavčičem in njegovim sinom Andrejem Krbavčičem 1.12.1968. (Arhiv SEM).

¹⁸ Kopija dokumenta, poslanega 12.11.1976 Skupščini občine Ljubljana center, s katerim Jakob Krbavčič s 25. oktobrom 1976 odjavlja svojo svečarsko in medicarsko obrt na Trubarjevi ulici 55 v Ljubljani. (Arhiv SEM).

¹⁹ Ustna informacija Andreja Krbavčiča.

Krbavčičeva delavnica s kotlom in "ringom" za izdelavo sveč poleti leta 1995. (Foto I. Keršič, 1995) ♦ Krbavčič's workshop with kettle and "ring" for making candles in the summer of 1995. (Photo I. Keršič, 1995). ♦ La boutique de Krbavčič avec la chaudière et le «ring» pour la fabrication des bougies, été 1995. (Photo de I. Keršič, 1995).

Ko je Jakob Krbavčič leta 1988 umrl, so ga iz Buzeta prepeljali v Ljubljano in ga pokopali na ljubljanskih Žalah. Z njegovo smrtjo je odšel eden zadnjih ljubljanskih svečarskih in medicarskih mojstrov.

Krbavčičeva svečarsko-medicarska delavnica in trgovina zajemata čez 600 predmetov, katerih starost datiramo od konca 1. polovice 18. stoletja do današnjega časa. Večina predmetnega materiala je iz začetka 20. stoletja in časa med obema svetovnima vojnima, svečarski in lectarski izdelki pa so bili v glavnem izdelani pred nekaj leti. Najstarejši kos je železna kalibrna plošča - matrica iz leta 1748, s punciranimi oznakami kalibrov in letnico izdelave. Matrica je sestavni del posebne lesene vlečne naprave z dvema bobnoma in koritcem za vosek, ki so jo uporabljali za izdelavo tankih dolgih vlečenih sveč. Poleg te naprave so v zbirki svečarskih naprav še kad in boben za luskanje voska, značilni "ring" (vertikalno vrteče se kolo z žeblički na obodu) s kotlom, ki so ga uporabljali, ko so izdelovali sveče z oblikovanjem stenja. Med svečarskimi orodji so posebej zanimivi drobni predmeti za krašenje sveč, kot so pincete in drugo kovinsko in koščeno orodje, s katerim so nanašali na sveče cvetlične ter druge motive. Tu so še različni valjarji za valjanje in oblikovanje sveč, leseni svečarski noži, pločevinasti in mavčni modeli ter novejši kovinski kalupi za vlivanje sveč. Zbirka obsega še druge delovne pripomočke in opremo, na primer tehtnice, stiskalnico za vosek, kotla za topljenje voska, korca za prelivanje voska, pladnje za beljenje voska, delovne mize in predalnike. V zbirko sodi tudi nekaj materiala, iz katerega so delali sveče. Predvsem so to različne vrste stenjev, stearin, vosek, raznovrstne barve za vosek, nabožne in posvetne podobe različnih motivov za krasitev sveč itd.

Posebno bogati in raznovrstni so predmeti, ki so jih uporabljali pri medicarstvu in lectarstvu: na primer kuhalnice, valjarji, cedila, sita, možnarji (terilnice), posode različnih velikosti, oblik in materialov za raznovrstne namene. Tu so še razni pločevinasti modeli za oblikovanje lecta (Miklavž, parkelj; srce, geometrijski liki; živalske figurice - konj,

Del Krbavčičeve trgovine z medičarskimi in svečarskimi izdelki poleti leta 1995. (Foto I. Keršič, 1995) ♦ Part of Krbavčič's shop with candles and pastry in the summer of 1995. (Photo I. Keršič, 1995). ♦ Une partie de la boutique de Krbavčič avec les bougies et les pâtisseries, été 1995. (Photo de I. Keršič, 1995).

jagnje, prašič) in piškotov, kovinski pladnji za peko peciva, leseni pladnji za sušenje lecta in za ulivanje bonbonov v riževi moki. Posebni in raznovrstni so "tilni" za krašenje lecta s sladkorno peno ("aisom"); posode za barve in klej itd. V zbirki je tudi nekaj starejših lesenih modelov za lect. Novejše modele za lect, ki jih najdemo v tej zbirki, pa je izdelal Jakob Krbavčič kar sam. Mojster je namreč rad rezbaril in je poleg lesenih lectarskih modelov in risarskih predlog zanje (nekateri predloge, zamisli in osnutke mu je naredil Plečnik) izdelal za svojo trgovino tudi dekorativno opremo. Izrezljal je stensko okrasno podobo dojenčka - motiv posnet po lectarskem modelu, okrasno stropno svetilko in nekatere drobne predmete za dekoracijo izložbenega okna in notranjosti trgovine. Vsi ti predmeti, in tudi nekateri drugi, ki jih ima v posesti njegov sin, kažejo, da je Jakoba Krbavčiča zanimalo umetniško ustvarjalno delo, saj je bil med drugim tudi član Društva likovnih umetnikov uporabne umetnosti v Ljubljani.

V Krbavčičevo zbirko, ki je zdaj v Slovenskem etnografskem muzeju, je vključeno tudi trgovinsko pohištvo iz 30. let tega stoletja (osnutke za pohištvo je Krbavčiču naredil arhitekt Mihevc) in drobni inventar, na primer radijski aparat, registrska blagajna, šampiljke, okrasne slike ter izvesna tabla z imenom obrti nad vhodnimi hišnimi vrati. V zbirko sodijo še leseni zaboji za prevoz izdelkov na sejme in tricikel, trgovinski "štant" in razstavna vitrina.

Posebno vrednost imajo v Krbavčičevi zapuščini nekateri fotografski in filmski posnetki, ki jih je v sedemdesetih letih posnel Andrej Krbavčič. Ti kažejo mojstra pri delu v delavnici, pri rezbarjenju ali v krogu njegove družine. Ohranjeni pa so tudi osebni predmeti in nekateri pisni dokumenti, ki govorijo o Krbavčičevi življenjski in hkrati poklicni poti ter o zgodovini svečarske in medičarske obrti na Trubarjevi ulici št. 55 v Ljubljani.

BESEDA O AVTORJU

Mag. Andrej Dular, je kustos za obrt in trgovino v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Ukvarjal se je s splošnimi etnološkimi vprašanji Bele krajine, kasneje z vinogradniško problematiko, zdaj pa se posveča preučevanju načina življenja in kulture obrtnikov.

Med njegovo pomembnejše delo sodi knjiga *Pij, kume moj dragi!* (Novo mesto 1994).

ABOUT THE AUTHOR

Andrej Dular is a M.A. in ethnology and curator of crafts and trade at the Slovene Ethnographic Museum in Ljubljana. He researched general ethnological themes related to Bela krajina, later issues concerning viticulture, and, in recent years, has been studying the way of living and culture of craftsmen.

Among his most important works mention deserves the book *"Pij, kume moj dragi"* (Novo Mesto, 1994).

SUMMARY

THE CANDLE AND PASTRY WORKSHOP OF JAKOB KRBAVČIČ FROM LJUBLJANA - AN ENRICHMENT FOR THE SLOVENE ETHNOGRAPHIC MUSEUM'S COLLECTIONS

Early in January 1996 the Slovene Ethnographic Museum acquired for its collections over 600 objects from the candle and pastry workshop of Jakob Krbavčič from Trubarjeva Street in Ljubljana. Krbavčič, a native from Buzet in Croatia, came to Ljubljana as a child in 1920 and learned the craft with candle and pastry maker Jakob Pečnik (Pečnik himself had married into the well-known Ljubljanian family of candle and pastry makers - Plehanovi). Krbavčič first became his master's assistant and when the latter died took over the workshop. For some years after the Second World War Krbavčič's candle and pastry workshop operated as a state craft company which employed a handful of workers. When the company went bankrupt, Krbavčič, though already retired applied for a business license and continued the craft as a private business. In this period he taught his son Andrej the art of making candles and pastry and the son more or less continued to occupy himself with the craft until 1995.

Krbavčič candle and pastry workshop as it is now in the museum consists of various tools and implements used for making candles, gingerbread heart and other pastry products. The oldest object dates from the 18th-century's first half, most however are from the 20th century and especially the inter-war period. The candles and pastries in the collection were mainly made in recent years. Of special interest are the implement used to draw candles, the "ring" for making candles by pouring wax over a wick, the candle moulds, wooden and metal models for gingerbread hearts and various kinds of pastry. Equally precious are the tools for decorating candles, the photographic and film material about the master and his work and also some written documents which bear witness to the tradition of craftsmanship in 55 Trubarjeva Street in Ljubljana.

RÉSUMÉ

LA BOUTIQUE DU CHANDELIER-PÂTISSIER JAKOB KRBAVČIČ DE LJUBLJANA - L'ENRICHISSEMENT DES COLLECTIONS DU MUSÉE ETHNOGRAPHIQUE SLOVÈNE

Au début de l'année 1996, le Musée ethnographique slovène a introduit dans sa collection plus de 600 objets provenant de la boutique du chandelier-pâtissier (artisanat à base de miel) Jakob Krbavčič de Trubarjeva ulica (la rue Trubarjeva) à Ljubljana. En 1920, Jakob Krbavčič, enfant, quitte Buzet, en Croatie, pour Ljubljana où il apprend le métier de chandelier-pâtissier chez le maître Jakob Pečnik (ce dernier était entré par alliance dans la famille des Plehan, chandeliers-pâtissiers de grande renommée). Jakob Krbavčič travaille d'abord comme assistant. A la mort du maître Pečnik, il prend en charge la boutique. Après la Seconde guerre mondiale, pendant quelques années, la boutique du chandelier-pâtissier Krbavčič fonctionne comme une manufacture d'état avec quelques employés. A la faillite de l'entreprise, Krbavčič prend sa retraite. Retraité, il demande à nouveau l'autorisation de travailler et recommence en tant qu'artisan privé. Son fils, Andrej Krbavčič, apprend lui aussi le métier de chandelier-pâtissier qu'il exerce occasionnellement jusqu'en 1995.

395

La boutique du chandelier-pâtissier Krbavčič se trouve à présent au Musée. Elle comprend toutes sortes d'outils et de machines qui étaient utilisés pour la fabrication des bougies, du pain d'épices et d'autres pâtisseries. L'objet le plus ancien date de la fin de la première moitié du XVIIIe siècle, les autres objets remontent, pour la plupart, au début du XXe siècle et de l'entre deux guerres. La plupart des bougies et des pâtisseries d'épices ont été réalisées récemment. Parmi les outils les plus intéressants de la collection, on trouve un appareil destiné à la fabrication des bougies tirées, un «ring» qui permettait de confectionner les bougies par arrosage de la mèche, des moules à bougie et des moules en bois et en métal pour la confection des pains d'épices et des biscuits de toutes sortes. Les outils qui servaient à décorer les bougies, les photographies et les films sur le maître et son travail ainsi que plusieurs documents écrits sont précieux et témoignent de la tradition artisanale de la maison de 55, rue Trubarjeva à Ljubljana.